

[Viggo Starcke.]

hævelsen, men netop i tider, hvor samfundsmagten er lammet, sat ud af funktion eller faldet i søvn, så misdædere ikke længere kan pågribes og misgerninger ikke længere straffes, dukker selvtægten op igen som en oprindelig, primitiv form for retshåndhævelse. Det var det, der skete under besættelsen, da modstandsbevægelsen i samfundets interesse forsøgte at reagere mod de værste former af forbrydelser.

Det ærede medlem hr. Poul Møller sagde her i dag, at straffen er til for samfundets skyld. Det er en senere udviklingsform. Oprindeligt er straffen til for den krænkedes skyld.

Se, en reaktion som den, der fandt sted fra modstandsbevægelsens side under krigen, må nødvendigvis have ufuldkommenhedens præg. Fejltagelser vil ikke kunne undgås. Der er sikkert udført likvideringer, som beroede på fejltagelser, på uagtsomhed, og de mennesker, det er gået ud over, og deres pårørende, som også er blevet ramt, føler sig med rette urigtigt behandlet. Imidlertid er krig en unormal tilstand, og det er ikke rigtigt at sidestille fejltagelser, uagtsomme, utilsigtede fejltagelser under en modstandskamp, med de forsætlige forbrydelser, som blev udført mod ens eget fædreland og i en fjendtlig magts tjeneste. Der må under sådanne tilstande være en bred margin for fejltagelser. Det er næppe muligt nøjagtigt at følge den normale retfærdigheds snorlige vej, når samfundets normale retshåndhævelse er sat ud af funktion. Når man er spærret inde i buret sammen med en tiger, er det et urimeligt forlangende, at man skal bevæge sig med samme naturlige utvungenhed som til daglig.

Befolkningens retsfølelse reagerer i dag og reagerer kraftigt, når forbrydelser, der er kombineret med landsforræderi, straffes lemfældigere end forbrydelser i almindelig forstand. Det er det, der er sket i de sidste uger. Nogle af disse reaktioner har været overdrevne, men man kan ikke med grund karakterisere hele denne bevægelse ude i befolkningen som urimelig.

De foreliggende enkelttilfælde skal jeg ikke her komme ind på. Det vil dels være uoverkommeligt, dels kræver det en indgående undersøgelse, og dels ligger det

udenfor lovgivningsmagtens kompetence.

Formålet med straf på disse områder er dels at ramme forbrydelsen, dels at tilfredsstille befolkningens retsfølelse, dels, såvidt det er muligt, at genoprette for den enkelte den uret, han har lidt, dels generalpræventionen overfor fremtidige gentagelser og endelig som et sekundært mål resocialiseringen af de dømte.

Når det ærede medlem hr. Aksel Larsen i dag fremsatte den interessante hypotese, at hele det problem, vi diskuterer i dag, og den begyndende nye praksis i benådningsager skyldes indførelse af Marshallhjælpen — ikke i 1848, som han sagde, men i 1948 — vil jeg gerne spørge det ærede medlem, hvordan han egentlig kan bevise, at det ikke var omvendt. Det kunne dog lige så godt være, at Amerika havde lavet Marshallhjælpen, fordi vi herhjemme begyndte at dømme forbrydelser på en lidt anden måde. Taler man om generalprævention, kommer man til at tænke på den kommende femte kolonne, som man kunne nummerere og kalde sjette kolonne. Her er det jo så behageligt, at man praktisk talt har denne kolonne organiseret som et parti.

Ved nogle uheldige udtalelser er den højtærede justitsminister kommet til at give udtryk for, at det egentlige formål med straffen er forbryderens resocialisering. Det er ikke holdbart, for så ville man måske lettere kunne lade være med at straffe i det hele taget.

Den krænkede part ved sådanne forbrydelser er ham, man skylder det første hensyn. Det er den enkelte, som forbrydelsen er gået ud over, det er hans familie, som kollektivt blev ramt og lider med ham. I anden række er det samfundet, hvis fred, tryghed, tillid og lovgivning er blevet krænkede. Først i allersidste række kommer hensynet til forbryderen og hans resocialisering.

Når det ærede medlem hr. Poul Hansen (Kalundborg) så stærkt var inde på, at man skulle være human, så forstod jeg ham sådan, at han dermed mente, at det egentlig var hensynet til forbryderen, der kom i første række. Loven skal ikke først og fremmest være human, loven skal først og fremmest være retfærdig. Det er først og fremmest retfærdighedens lov, som skal lægges til grund for hele dette forhold.